

**OBJEDINJENI IZVJEŠTAJ O RADU MJEŠOVITE KOMISIJE ZA SPROVOĐENJE
UGOVORA O UREĐENJU ODNOSA OD ZAJEDNIČKOG INTERESA IZMEĐU
VLADE CRNE GORE I ISLAMSKJE ZAJEDNICE U CRNOJ GORI I MJEŠOVITE
KOMISIJE ZA SPROVOĐENJE UGOVORA O UREĐENJU ODNOSA OD
ZAJEDNIČKOG INTERESA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I JEVREJSKE
ZAJEDNICE U CRNOJ GORI**

Crna Gora i vjerske zajednice u Crnoj Gori tradicionalno njeguju partnerske odnose, što potvrđuje i činjenica da je Crna Gora prva balkanska, a druga većinski pravoslavna država (poslije Rusije) koja je zaključila Temeljni ugovor sa Svetom Stolicom. Od obnove nezavisnosti Crna Gora je uradila mnogo na očuvanju i unapređenju vjerskih sloboda i na uspostavljanju partnerskih odnosa sa vjerskim zajednicama. Naporima Vlade Crne Gore da uspostavi konstruktivne odnose sa vjerskim zajednicama, svjedoči i činjenica da su potpisani: Ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori i Ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice Crne Gore.

Izveštaj Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori

Vlada Crne Gore je 2012. godine potpisala Ugovor o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori. Ovim Ugovorom garantuje se puni pravni identitet Islamske zajednice u Crnoj Gori, na cijeloj teritoriji Crne Gore. Na osnovu gore navedenog Ugovora, Vlada Crne Gore, na sjednici od 3. aprila 2014. godine, donijela je Odluku o obrazovanju dijela Mješovite komisije za sprovođenje ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori.

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, br. 08-2912/3 od 19. decembra 2013. godine, tadašnje Ministarstvo za ljudska i manjinska prava obrazovalo je Mješovitu komisiju za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Mješovita komisija).

U skladu sa članom 2 Odluke o obrazovanju dijela Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori, kopredsjednik/ca i članovi/ce dijela Mješovite komisije (u daljem tekstu: Komisija) učestvuju u radu Mješovite komisije radi vršenja poslova, u skladu sa članom 23 Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori, broj 01-427 od 30. januara 2012. godine.

Imajući u vidu da je došlo do personalne promjene kopredsjednika i promjene članova/ica Komisije ispred Vlade Crne Gore, kao i spajanja ministarstava, stekli su se uslovi za izmjenu čl. 1, 7 i 8 Odluke o obrazovanju dijela Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori ("Sužbeni list Crne Gore", br. 22/14 i 17/20).

Tokom oktobra mjeseca 2021. godine završen je proces obrazovanja komisije u novom sazivu, a ista je sastavljena na paritetnoj osnovi.

Mješovitu komisiju čine predstavnici/e državnih institucija: Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, kao i predstavnici Islamske zajednice.

U skladu sa Ugovorom Mješovita komisija ustanovljena je s ciljem da raspravlja o pitanjima od zajedničkog interesa koja proističu iz Ugovora, a koja zahtijevaju nova ili dodatna rješenja.

Prva sjednica Mješovite komisije u novom sazivu održana je u Podgorici 24. novembra 2021. godine.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi Mješovite komisije: kao predstavnici Vlade Crne Gore: državni sekretar u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, mr Bojan Božović (predsjedavajući), predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta: Safet Kalač, v.d. generalnog direktora Direktorata za vaspitanje i obrazovanje pripadnika manjinskih naroda i nacionalnih zajednica i Ćazim Fetahović, načelnik Direkcije za cjeloživotno obrazovanje. Kao predstavnici Islamske zajednice u Crnoj Gori sjednici su prisustvovali: Fuad Ćekić sekretar Islamske zajednice, Džemo Redžematović pomoćnik Reisa za vakufe; Bajram Dizdarević, profesor i Muharem Demirović, pravni savjetnik reisa. Ispred Ministarstva sjednici su prisustvovali i Larisa Lukačević i Sara Kurgaš, predstavnice Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava.

Obostrano je ocijenjeno da je zasijedanje Mješovite komisije u novom sazivu od 24. novembra od velikog značaja za dalje unaprijeđenje međusobnih odnosa, da će rad Mješovite komisije i implementacija Ugovora doprinijeti afirmaciji dobrih odnosa Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori, te stvoriti bazu za dalje jačanje međuvjerskog dijaloga u našoj zemlji. Tokom razgovora, razmotrene su brojne teme u domenu implementacije Ugovora. Predstavnici Islamske zajednice istakli su da i dalje postoje pitanja koja nijesu riješena u prethodnom sazivu Mješovite komisije, kao što su: neobjavljivanje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori u Službenom listu Crne Gore; neriješeno pitanje jedinstvenog prostora za obavljanje molitve i sprovođenje halal ishrane u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija.

Sekretarijat za zakonodavstvo – sektor za propise iz oblasti političkog sistema, dana 01. decembra 2021. obavijestio nas je da: „članom 5 Zakona o objavljivanju propisa i drugih akata („Službeni list CG“, broj 5/08) propisano je koji akti se obavezno objavljuju u „Službenom listu Crne Gore“. Ovom odredbom, niti odredbama drugih zakona nije propisana obaveza objavljivanja ugovora između Vlade Crne Gore i vjerskih zajednica. Ugovor stupa na snagu potpisivanjem.“

Shodno članu 6 Poslovnika o radu Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori (u daljem tekstu Poslovnik), a povodom rješavanja pitanja koja se odnose na ishranu zatvorenika i prostorije za obavljanje vjerskih obreda, Uprava za Izvršenje krivičnih sankcija dopisom br. 149, od 11. marta, 2022. godine izjasnila se sljedeće: „U Upravi zatvorenik ima pravo na vjerske obrede i učešće u vjerskim aktivnostima. Vjerski obredi se obavljaju u

posebno namijenjenoj prostoriji za te svrhe. Kompletan proces ishrane zatvorenika, nabavka, spremanje i distribucija jela obavlja se u sklopu HACCP/HALAL sistem-standarda.“

Na sjednici je, a shodno Poslovniku o radu Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori, određeno da se sjednice ovog tijela održavaju jednom u dva mjeseca, a da se eventualno, ukoliko se za tim ukaže potreba, ostavi prostor i za održavanje posebne, vanredne sjednice.

Ocjena Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora između Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori predstavlja najbolju potvrdu odličnih odnosa, koji pored saradnje u oblasti vjerskih zajednica, sadržajni i u drugim oblastima, uz potencijal za njihovo dalje snaženje i unaprijeđenje u oblastima od obostranog interesa. Istaknuta je spremnost dviju strane na punu implementaciju Ugovora, koji bi na taj način dali dodatni doprinos aktivnostima koji se sprovode u daljem unaprjeđenju standarda u zaštiti prava na slobodu vjeroispovijesti u Crnoj Gori. Pozitivno je ocijenjena opredijeljenost Vlade Crne Gore da, u otvorenom dijalogu i u saradnji sa svim vjerskim zajednicama unaprijedi stanje vjerskih sloboda.

Izvještaj Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori

U Crnoj Gori Jevrejska zajednica osnovana je 2012. kada je sa Vladom Crne Gore potpisala Ugovor o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori, čime je jevrejska vjera priznata kao jedna od zvaničnih religija u državi sa svim pravima i obavezama koje iz toga proističu. Jevrejska zajednica Crne Gore daje veliki doprinos ukupnoj međuvjerskoj sinergiji u Crnoj Gori i njen je značaj u društvu primjetan i visoko cijenjen. Država Crna Gora sa Jevrejskom zajednicom Crne Gore ima intenzivnu institucionalnu saradnju, prije svega, kroz djelovanje Mješovite komisije, koju čine predstavnici Vlade i Jevrejske zajednice.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi Mješovite komisije: kao predstavnici Vlade Crne Gore: državni sekretar mr Bojan Božović, državni sekretar u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, kopredsjednik; Indira Lekić, koordinatorka odsjeka u Direktoratu za državni budžet u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja; Milica Pajović, samostalna savjetnica u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta i Rrok Gjolak, samostalni savjetnik u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 3. aprila 2014. godine donijela Odluku o imenovanju dijela Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori, koju čine predstavnici Vlade Crne Gore i predstavnici Jevrejske zajednice u Crnoj Gori.

U skladu sa članom 2 Odluke o obrazovanju dijela Mješovite komisije za sprovođenje Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori kopredsjednik/ca, članovi/ce dijela Mješovite komisije (u daljem tekstu: Komisija) učestvuju u radu Mješovite komisije radi vršenja poslova, u skladu sa članom 23 Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori, broj 01-427 od 30. januara 2012. godine.

Tokom oktobra mjeseca 2021. godine završen je proces obrazovanja komisije u novom sazivu.

Mješovitu komisiju čine predstavnici/e državnih institucija: Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, kao i predstavnici Jevrejske zajednice.

U skladu sa Ugovorom Mješovita komisija ustanovljena je s ciljem da raspravlja o pitanjima od zajedničkog interesa koja proističu iz Ugovora, a koja zahtijevaju nova ili dodatna rješenja.

Prva sjednica Mješovite komisije u novom sazivu održana je u Podgorici 23. novembra 2021. godine.

Predsjednica Jevrejske zajednice, Nina Ofter Bokan, upoznala je članove Mješovite komisije sa organizacionim poteškoćama sa kojima se zajednica suočava, te programom kad je riječ o periodu koji slijedi, sa posebnim osvrtom na obilježavanje jevrejskih vjerskih praznika i na projekat izgradnje sinagoge u Podgorici.

Na sjednici, razmotrene su brojne teme u domenu implementacije Ugovora, a posebno je istaknuto organizovanje i održavanje konferencije „Mahar“ – okupljanje Jevreja sa prostora bivše Jugoslavije kao i Jugo-istočne Evrope, na kojem prisustvuje i do stotina učesnika/ca, koji imaju priliku da čuju eminentne predavače, na aktuelne i istorijske teme iz jevrejskog života. Izuzetno značajna aktivnost Jevrejske zajednice ogleda se u organizovanju i obilježavanju 27 januara – Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta, a koji su kao takav odredile UN i apelovale na sve države članice da se pomenuti dan dostojno obilježava i održava u sjećanju, kako bi mlade generacije pamtile i prenosile dalje poruku – da se zlo više nikada ne ponovi. Organizacija Svjetski jevrejski kongres pokreće akciju za 27 januar, „WE REMEMBER“ – postavljanje na društvene mreže ličnih, pojedinačnih ili grupnih fotografija sa naznakom WE REMEMBER u znak sjećanja i nezaborava na holokaust, u čemu Jevrejska zajednica u Crnoj Gori i ove godine ima punu podršku Ministarstva, kao i svih predstavnika/ca Mješovite komisije, odnosno određenih ministarstva, koji se uvijek odazovu pozivu za učešće. I u ostalim aktivnostima Jevrejske zajednice u Crnoj Gori, članovi/ice Komisije daju svoj doprinos, kako prisustvom na svečanom otvaranju konferencije Mahar tako i prisustvom na proslavi jevrejskih praznika i pružanju pomoći biblioteci Jevrejske zajednice u Crnoj Gori.

Na temu holokausta, Jevrejska zajednica Crne Gore je inicirala kod Ministarstva pokretanje inicijative o usvajanju pravno neobavezujuće Radne definicije antisemitizma koja je usvojena od Međunarodne alijanse za sjećanje na Holokaust – IHRA. Postupak je u proceduri.

Dogovoreno da se sjednice održavaju dva puta godišnje, što bi ostavilo dovoljno vremena za usaglašavanje, ispunjavanje zahtjeva, a čime bi se, eventualno, ukoliko okolnosti nalažu, ostavio prostor za održavanje posebne, vanredne sjednice.

Jevrejska zajednica u Crnoj Gori u Vladi Crne Gore ima pouzdanog partnera koji će, i kroz rad Mješovite komisije ali i kroz stalni dijalog, aktivno doprinosti rješavanju izazova sa kojima se suočava ova vjerska zajednica.

Shodno svojim nadležnostima i u skladu sa Ugovorom o uređenju odnosa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori, predstavnici Vlade iskazali su spremnost da u programskom, projektnom i finansijskom smislu podrže rad ove vjerske zajednice.